

Sue Grafton

**X staat voor tien.
Een kruis. Een kus**

ISBN 978-90-225-7020-3
ISBN 978-94-023-0662-0 (e-book)
NUR 330

Oorspronkelijke titel: *X*
Vertaling: Jacques Meerman
Omslagontwerp: Baqup
Omslagbeeld: Shutterstock
Zetwerk: Mat-Zet bv, Soest

© 2015 Sue Grafton
All rights reserved.
© 2016 voor de Nederlandse taal: Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Dit boek is opgedragen aan mijn kinderen Leslie, Jay,
Jamie en Robert, vanwege hun betrokkenheid,
werklust en verantwoordelijkheidsgevoel.
Zij zijn en blijven mijn trots en vreugde.

Zo begon het...

Teddy Xanakis zou het schilderij moeten stelen. Er was geen andere optie. Volgens haar was het een Turner, maar dat kreeg ze alleen bevestigd als ze het naar het Tate in Londen bracht, waar Turner-kenners zoals Evelyn Yoll en Martin Butlin de echtheid konden beoordelen. Helaas stond het schilderij in de kelder van het huis dat nu uitsluitend Ari's eigendom was, en daar bevond het zich nu al jaren – door niemand herkend of bewonderd. Die slordigheid was misschien wel haar eigen schuld, maar wie had kunnen denken dat zo'n kostbaar schilderij zich in zulk alledaags gezelschap zou bevinden?

Zij en Ari hadden het huis gekocht toen ze van Chicago naar het Californische Santa Teresa verhuisden. Het pand was in bezit geweest van de Carpenters, die het generaties lang aan elkaar hadden doorgegeven totdat de laatste overlevende in 1981 stierf, helaas zonder een testament te hebben nagelaten. De executeur had het huis laten afsluiten en te koop gezet, en Teddy en Ari hadden het volledig gemeubileerd en ingericht gekocht. In de linnenkast lagen zelfs nog rollen toiletpapier en in de kluis lagen drie cassettes met bestek van fijn zilver. Het antiek, waaronder diverse prachtige Perzische tapijten, was inbegrepen in de verkoopprijs, maar in de loop van de procedure waren een paar schilderijen over het hoofd gezien. De executeur had ook het financiële gedeelte afgewikkeld en aan de belastingdienst en de Californische overheid de aanzienlijke bedragen overgemaakt waarop ze recht hadden.

Een deel van het antiek was voor de inrichting van de begane

grond en de eerste verdieping gebruikt. De rest hadden ze in het complex van opslagruimtes beneden gezet. De schilderijen stonden daar rechtop tegen elkaar in een rek in een kast, en Teddy was ze kort na hun verhuizing tegengekomen. In de loop van de jaren had ze een goed oog voor kunst ontwikkeld, maar deze schilderijen waren saai en oninteressant. Het waren klassieke voorstellingen: nimfen, mythologische personen, Romeinse ruïnes, een zeegezicht, een oogstende boerin met dikke benen, een stilleven met een dode eend en rottend fruit, en een bloemstuk in kleuren waar ze niet van hield.

Pas toen zij en Ari gescheiden waren en de boedilverdeling hadden ondertekend, besepte ze dat een van die zo achteloos afgekeurde schilderijen gemaakt kon zijn door Joseph Mallord William Turner, wiens werk op veilingen miljoenen opbracht.

Haar besluit om het te stelen berustte op de volgende overwegingen:

1. Ari had geen gevoel voor kunst. De collectie die zij bijeen had gebracht, omvatte de werken van een groep die bekendstond als *Les Petits Maîtres*: minder bekende impressionisten zoals Bartoli, Canet, Jacques Lambert en Pierre-Louis Cazaubon. Hun schilderijen waren nog betaalbaar omdat de kunstenaars zelf nooit de legendarische status van Cézanne, Renoir, Monet, Van Gogh en dergelijke hadden gekregen. De collectie was haar bij de boedelscheiding al toegewezen, dus waarom zou ze niet nog een schilderijtje extra meenemen?

2. Als Ari de waarde van het schilderij besepte, kwam er beslist opnieuw ruzie, ditmaal over de vraag wie er recht op had. Als ze geen overeenstemming bereikten – wat onvermijdelijk was – kon een rechter hen tot verkoop dwingen en de opbrengst tussen hen verdeelen. In dit ene geval ging het haar niet om het geld. Ze had nog nooit in haar leven een Turner in handen gehad, en die liet ze zich niet afnemen.

3. Ari had haar al een keer tamelijk letterlijk genaaid, namelijk door te gaan stoeien met Stella Morgan, de vrouw die ooit Teddy's beste vriendin was geweest.

Stella's echtgenoot Douglas was de binnenhuisarchitect van de flat die Ari en Teddy in het centrum van Santa Teresa bezaten. Ter-

wijl hij de verbouwing leidde, kreeg hij een dodelijke hartaanval. Maanden gingen voorbij. Na afloop van de verbouwing bleven Ari en Teddy in contact met Stella, die de rol van weduwe zo goed mogelijk op zich had genomen, mede dankzij het geld dat hij haar had nagelaten.

Toen kwam de ramp. Teddy was die maand een weekend in Los Angeles voor een seminar in het Getty over openluchtschilders. Ze was op maandag nog geen uur thuis toen een kennis haar belde en uiterst gedetailleerd verslag uitbracht. Veel mogelijkheden had ze niet: ze kon vechten, vluchten, haar mond houden of hem een hak zetten. Nog geen week later smeedt ze hem de scheidingspapieren in zijn gezicht.

Hij kreeg het huis, dat ze hoe dan ook niet kon onderhouden. Zij kreeg de flat in Londen. Hij kreeg een flink deel van de juwelen, waaronder het halssnoer dat hij haar voor hun tiende trouwdag gegeven had. Ze gaf eerlijk toe dat ze daar verbitterd over was. Ze kregen allebei evenveel aandelen en obligaties – heel eerlijk allemaal, maar ze was er pijnlijk over. Er was niets eerlijks aan een schuinsmarcherende echtgenoot die haar beste vriendin neukte. Extra wrang was ook nog dat uitgerekend Teddy de flat kreeg toegewezen waarin de binnenhuisarchitect zijn laatste adem had uitgeblazen.

Ze had geen enkele behoefte aan nog meer onroerend goed. Haar makelaar taxeerde het appartement op ruim een miljoen en verzekerde haar dat het snel verkocht zou zijn. Toen er achttien maanden later nog steeds geen serieuze gegadigde was, kwam Teddy op het idee om het netjes te meubileren. Ze trok een styliste uit Santa Barbara aan die Annabelle Wright heette, en gaf haar opdracht om Ari's kelder voor dat doel te plunderen. Hij ging daarmee akkoord omdat hun vijandelijkheden lang genoeg geduurd hadden en hij van haar verlost wilde worden.

Toen de flat eenmaal naar behoren was opgedirkt, huurde Teddy een fotograaf voor een serie plaatjes, en de folder in vierkleurendruk die toen gemaakt werd, kwam bij een hele reeks makelaars in Beverly Hills terecht. Een bekende acteur hapte toe – handje contantje, geen slagen om de arm en een optie van tien dagen. De afspraken

waren gemaakt. Ze hoefden het contract alleen nog maar te tekenen, en dan kon Teddy haar cheque incasseren.

Intussen bedacht Teddy ook nog een vierde rechtvaardiging.

4. Ari en Stella waren in het huwelijksbootje gestapt.

Teddy was inmiddels naar Bel Air verhuisd en woonde in het gastenverblijf van een vriendin die medelijden met haar had en haar voor onbepaalde tijd onderdak aanbood. In de tien dagen van de optie, terwijl alle papieren in orde werden gemaakt, viel iemands oog op het schilderij in de folder: een zeegezicht dat boven de open haard in de zitkamer hing. De man was kunsthandelaar, had een galerie op Melrose en een goed oog voor alles wat het leven verfraaide. Hij wierp één blik op de foto en kon zijn ogen niet geloven. Een nanoseconde later belde hij Teddy, die van oudsher een klant van hem was.

‘Het lijkt mij een Turner, schat. Zou het echt kunnen zijn?’

‘Nou, ik geloof van niet. Dat ding staat al jaren in de kelder.’

‘Als ik jou was, zou ik een paar kleurenfoto’s naar het Tate sturen. Misschien weten ze daar iets over de herkomst. Of ga er zelf heen met het schilderij en kijk wat ze zeggen. Dat lijkt me nog beter.’

Dat vond Teddy een goed advies. Ze besloot het schilderij op te halen en het door deskundigen te laten bekijken. Ze ging terug naar Santa Teresa, waar ze bij de makelaar de verkooppapieren tekende, en reed toen naar de flat. De nieuwe eigenaar wilde de woning zo snel mogelijk betrekken – het weekend erna al – maar ze was stomverbaasd toen ze naar binnen liep en de flat geheel kaal aantrof. Geen meubels, geen kunstwerken, geen Perzische tapijten, niets meer. Ze had Ari gebeld, die honend reageerde. Hij zei altijd te hebben geweten dat ze alles wilde inpikken wat haar aanstond. Maar hij was haar voor geweest en had de flat leeggehaald. Als ze dat wilde betwisten, moest haar advocaat maar contact opnemen met de zijne.

Het schilderij was nu buiten haar bereik, maar ze zei tegen de fotograaf dat ze zijn afdrucken wilde zien. Hij had diverse duidelijke opnames van het schilderij dat eigenlijk – nu ze het aandachtig kon bekijken – best mooi was. Het was een zeegezicht met een vlak strand en strepen wit aan de hemel. Op de achtergrond waren rotsen te

zien. Dat waren vermoedelijk de Margate Cliffs, waar Turner erg van hield. Op de voorgrond leek een boot vastgelopen in het zand. Later ontdekte ze dat zo'n boot een *zebec* heette, een kleine driemaster met een overhangende boeg en spiegel, zowel vierkant als driehoekig getuigd. Het kleurenspectrum was heel verfijnd en bestond uit grijze en bruine tinten met hier en daar een accent in een andere kleur. Ze vroeg er vier afdrukken van en kreeg die ook.

Op dat moment beseftte ze dat ze als de wiedeweerga aan het werk moest. Ze verhuisde weer naar de stad en las alles wat los en vast zat. Ze bestudeerde de volledige en geannoteerde Turner-catalogus en alle biografische werken waarop ze de hand kon leggen. Turner was in 1851 gestorven en had zijn meeste schilderijen nagelaten aan de National Gallery in Londen. Driehonderdachtien doeken gingen naar het Tate en de National Gallery en vijfendertig olieverfschetsen naar het British Museum. De rest – ruim tweehonderd schilderijen – bevond zich in Britse en Amerikaanse privécollecties.

Van negen schilderijen was de verblijfplaats onbekend. Het *Magazine of Fine Arts* van november 1833 beschreef één zo'n schilderij, waarvan de verblijfplaats en afmetingen onbekend waren. Het werd 'een fraai klein doek' genoemd en kwam nog datzelfde jaar op de tentoonstelling van de Society of British Artists te hangen. De eigenaar was een zekere J. Carpenter, die aan diezelfde tentoonstelling ook een Hogarth en een Morland in bruikleen gaf. Teddy's ogen schoten vol tranen en ze pakte een papieren zakdoekje om discreet haar neus te snuiten.

Ze reed naar het bouwarchief van Santa Teresa en daarna naar de *Santa Teresa Dispatch* voor een onderzoek naar de familie die het schilderij zo lang in bezit had gehad. Jeremy Carpenter was in 1899 vanuit Engeland naar Amerika geëmigreerd en had toen een groot gezin plus een ruimlading huishoudelijke spullen bij zich. Het had hem vijf jaar gekost om in Montebello een huis te bouwen, maar in 1904 was het klaar.

Teddy maakte drie uitstapjes naar het huis. Ze hoopte achteloos naar binnen te kunnen gaan om het schilderij ongemerkt mee te nemen. Maar Ari had zijn personeel helaas opdracht gegeven om haar

beleefd de deur te wijzen, en dat deden ze. Maar één ding wist ze zeker: ze mocht Ari niet verraden dat ze belangstelling voor het zeegezicht had en vermoedens koesterde over de herkomst ervan.

Ze dacht genoeg tijd te hebben om een plan te maken, maar ontdekte toen dat de jonggehuwden het huis voor een jaar aan een New Yorks echtpaar hadden verhuurd. Ari en Stella gingen op uitgestelde huwelijksreis, en daarna wilden ze een moderne woning betrekken die eigendom was van Stella. Ari zag blijkbaar zijn kans schoon om de kelder uit te ruimen en wilde de meeste spullen schenken aan een liefdadigheidsinstelling ter plaatse, die een maand later haar jaarlijkse inzamelingsactie organiseerde.

Ze moest in actie komen, en wel meteen. Haar taak was in zekere zin bekend terrein. Ze had al eens eerder een schilderij gestolen, maar zoiets waardevols nog nooit.

1

Santa Teresa (Californië), maandag 6 maart 1989. In het hele gebied en vooral Santa Teresa was het nog nooit zo droog geweest. Dat was in 1986 duidelijk geworden, en er zou pas in maart 1991 met de ‘wonderbaarlijke regens’ een eind aan komen. Op dat moment durfden we nog geen zucht van verlichting te slaken. Vanuit ons perspectief was er nog geen licht aan het eind van de tunnel. De lokale reservoirs begonnen leeg te raken en toonden uitgestrekte plakken kurkdroge modder vol barsten, als in een alligatorhuid.

Dat gold ook voor mijn carrière. Het is altijd lastig om in je eentje je brood te verdienen. Het bestaan van een freelancer is geen onverdeeld genoegen. Het voordeel is je vrijheid. Je werkt als je er zin in hebt, komt thuis als je er zin in hebt en trekt aan waar je zin in hebt. Zolang je nog rekeningen moet betalen, kun je een nieuwe klus aannemen of afwijzen. Dat mag je zelf weten. Het nadeel is de onzekerheid. Het kan hard vriezen of geweldig dooien, en niet iedereen kan dat aan.

Ik heet Kinsey Millhone. Ik ben privédetective van beroep en doe zaken als Millhone Investigations. Ik ben een vrouw van achtentertig, tweemaal gescheiden, geen kinderen. Die toestand handhaaf ik door nauwgezet de pil te nemen. Erg veel nieuwe klanten had ik niet, maar ik bulkte van het geld op de bank en hoefde dus niet zo nodig. Mijn spaarrekening was vetgemest met een berg geld die me zes maanden eerder onverwacht in de schoot was geworpen. Het grootste deel ervan had ik in beleggingsfondsen gestopt. De rest van het

geld stond op een rekening die ik mijn ‘noodvoorraad’ noemde. Vrienden die over mijn mazzeltje hoorden, vonden me zo gek als een deur. ‘Vergeet gewoon je werk. Waarom ga je niet reizen en van het leven genieten?’

Die vraag nam ik niet serieus. Op mijn leeftijd is met pensioen gaan ondenkbaar. Zelfs een korte werkloosheid zou ik onverdraaglijk hebben gevonden. Ik had natuurlijk genoeg om een paar maanden in mijn levensonderhoud te voorzien, en dan was er nog voldoende over voor een luxe reis naar het buitenland. Twee dingen hielden me tegen:

1. Ik ben zo gierig als de pest.

2. Ik heb geen paspoort omdat ik er nooit een nodig heb gehad. Een paar jaar eerder was ik naar Mexico gegaan, maar daarvoor hoefde ik alleen maar te bewijzen dat ik Amerikaans staatsburger was.

Afgezien daarvan weet iedereen die me kent dat ik niet deug voor een lui leven. Bij mijn werk gaat het me niet zozeer om wat ik doe of wat het opbrengt, maar om de bevrediging die het geeft. In het algemeen beperkt het zich tot de opsporing van getuigen en vermiste personen. Ik volg bureaucratische sporen door archieven, houd verzekeringsfraudeurs in het oog en ga soms de gangen van loslopende echtgenoten na. Mijn belangrijkste talent is snuffelen, en daarvoor maak ik me soms ook schuldig aan inbraak. Dat is heel ondeugend van me en ik schaam me voor het feit dat ik het heel leuk vind om te doen, mits ik niet betrap word.

Zo ben ik nu eenmaal, en het is goed dat u het weet. De strijd tegen misdadigers – moordenaars, dieven en bedriegers – is mijn passie, en ik vind mijn jacht op hen even boeiend als vermakelijk. Het wemelt op deze wereld van de bedriegers, en ik vind het mijn taak om hen allemaal onschadelijk te maken. Een echt verheven levensdoel is het misschien niet, maar het komt kort gezegd hierop neer.

Mijn speurtocht naar recht en orde begon al in de eerste klas, toen ik een keer naar de garderobe liep en een klasgenoot betrapte die een chocoladereep uit mijn vrolijk versierde lunchtrommel pikte. Precies op dat moment kwam ook de onderwijzeres binnen en zag

het kind met mijn reep in haar hand. Ik rekende op een eerlijk proces, maar dat snotterende ettertje barstte meteen in tranen uit en beweerde dat ik het van háár had gestolen. Zij kwam er zonder straf vanaf terwijl ik een standje kreeg omdat ik van mijn plaats was gegaan zonder eerst mijn vinger op te steken en te vragen of dat van de juffrouw mocht. De onderwijzeres had geen enkele belangstelling voor mijn verontwaardigde protesten. Sinds dat moment weet ik hoe het recht werkt. Het gaat – in een notendop – als volgt: de rechtvaardigen hebben het nakijken terwijl de dieven vrijuit gaan. Mijn leven lang heb ik gezwoegd om dat recht te zetten.

Op die specifieke maandagochtend was ik rekeningen aan het betalen. Ik voelde me heel erg deugdzaam en had daar ook alle reden toe. Alle benodigde cheques waren uitgeschreven en getekend en ik had de antwoortenveloppen geadresseerd en dichtgeplakt met nauwelijks enige zorg over de aanslag op mijn middelen. Terwijl ik de postzegels likte en opplakte, neuriede ik tevreden, me al verheugend op de lunch. De telefoon ging. Ik pakte de hoorn, vleide hem op mijn schouder en zei: ‘Millhone Investigations.’

‘Dag Kinsey, je spreekt met Ruthie. Ik stoor toch niet, hè?’

‘Nee hoor. Wat is er?’

‘Ik ben in alle staten. Elke keer als ik denk dat ik het ergste gehad heb, is er weer wat anders. Vandaag kwam er zo’n officiële brief van de belastingdienst. Ze willen Petes boekhouding zien. Ik moet bellen om een afspraak te maken.’

‘Kun je niet zeggen dat hij dood is?’

‘Natuurlijk, maar dat is vast waarom ze komen.’

Ruthie Wolinsky was zeven maanden eerder – in augustus 1988 – weduwe geworden. Haar man was toen doodgeschoten tijdens iets wat op een uit de hand gelopen overval leek. Ik kende Pete Wolinsky toen al tien jaar. Hij was een privédetective zoals ik en had gewerkt voor een bureau dat Byrd-Shine Investigations heette. Ik had bij Ben Byrd en Morley Shine het vak geleerd en tegelijkertijd de uren bij elkaar gesprokkeld die ik voor mijn vergunning nodig had. Mijn twee bazen zwoeren dat hij ooit een topdetective was geweest, maar toen onze wegen elkaar kruisten, zat hij al in de problemen. Hij was

zijn morele kompas totaal kwijt, en ik snapte niet dat hij nog werk vond. Ik moest dus niet veel van hem hebben, maar ik was zevenentwintig, had net mijn eerste baan en vond het niet mijn taak om er iets van te zeggen. Bovendien vroeg niemand mijn mening, en ik betwijfel of ze geluisterd hadden als ik desondanks gezegd had wat ik vond.

Voor die twee ervaren detectives had ik een enorm respect, en ik werkte nog steeds op de beproefde manier die zij me geleerd hadden. Ben en Morley kregen helaas bittere bonje, en de maatschap werd ontbonden. Ze gingen hun eigen weg en stichtten hun eigen bureaus. Ik was toen al zelfstandig en heb de details van hun conflict nooit gehoord. Hoe dan ook, het had niets met mij te maken, en ik haalde er dus mijn schouders over op. Op een gegeven moment overleden ze, en ik nam aan dat het verleden met hen begraven was. Ruthie had ik in de loop van de jaren af en toe gezien, maar we raakten pas bevriend in de nasleep van de moord op Pete.

Ik was dat allemaal aan het overpeinzen terwijl zij de jongste crisis beschreef en zei: ‘Sorry dat ik je ermee lastigval, maar laat me even voorlezen wat hier staat. Ze willen zijn “bruto VAR-inkomsten. Eindafrekeningen en jaarverslagen, inclusief verklaringen inzake inkomstenverschillen tussen de boekjaren 1986 en 1987”.’ Ze vervolgde zangerig: “Zorg alstublieft ook dat u alle zakelijke gegevens, dossiers, kostenopgaven en facturen over de periode 1975 tot en met 1978 bij de hand hebt.”

‘Is dat een geintje? Dat gaat vijftien jaar terug. Volgens mij kun je die troep na zeven jaar weggoeien.’

‘Blijkbaar niet. Dat zegt dit papier tenminste. Onze boekhouder is vorig jaar met pensioen gegaan en het kost me de grootst mogelijke moeite om de knul te bereiken die het van hem heeft overgenomen. Hopelijk zijn jij en Dietz onze oude aangiftes tegengekomen toen jullie Petes dozen doorzochten.’

Robert Dietz was de privédetective uit Nevada die ik vlak na de moord op Pete had ingeschakeld. Dat is natuurlijk een veel langer verhaal, maar ik doe mijn best om het van me af te zetten. ‘Volgens mij niet. Ik durf er mijn hand niet voor in het vuur te steken, maar

we moesten zijn boekhouding boven water krijgen. Alles waar een bedrag op stond, hebben we in plastic zakken gedaan en aan jou gegeven.’

‘Wat vervelend,’ zei ze. ‘Ik heb die zakken twee keer doorgenomen maar helemaal niks gevonden.’

‘Wil je dat ik het nóg eens probeer? We kunnen een doos over het hoofd hebben gezien.’

‘Dat is nou net het probleem. Ik heb ze niet meer. Al die dozen zijn weg.’

‘Waarheen?’

‘De vuilstort. Een opkoper had een folder op mijn deur geplakt. Hij kamde kennelijk de buurt uit om wat te verdienen. Op het briefje stond dat hij voor vijftig dollar mijn garage leeghaalde en de rommel afvoerde. Die kans heb ik benut. Ik wil mijn auto al jaren in de garage parkeren, maar daar was nooit ruimte voor. Nou krijg ik een controle aan mijn broek. Wat moet ik doen? Ik word al misselijk als ik eraan denk.’

‘Ik heb geen idee. Ik kan alles nog eens controleren, maar als we belastingformulieren tegen waren gekomen, zouden we ze apart hebben gelegd. Ik heb één doos gehouden, maar dat waren vertrouwelijke dossiers uit de tijd van Byrd-Shine. Ik snap niet hoe Pete die te pakken heeft gekregen.’

‘Hé, wacht even. Byrd-Shine staat ook op de lijst van documenten die de belastingdienst wil zien. Goed dat je het zegt. Blijf even aan de lijn.’

Ik hoorde papieren ritselen. Toen zei ze: ‘Ik kan het even niet vinden, maar ik moet het ergens hebben. Je hoeft er Dietz niet mee lastig te vallen, maar kun je even in de doos kijken die je hebt? Ik heb niet veel nodig. Een paar bankafschriften zijn volgens mij wel genoeg. Ik wil ze in elk geval iets laten zien om te bewijzen dat ik te goeder trouw ben. Veel meer heb ik niet te bieden.’

‘Ik zal de inhoud zo gauw mogelijk inventariseren.’

‘Er is geen haast bij. Het komende weekend ga ik naar Lompoc om mijn verjaardag te vieren met een vriendin...’

‘Ik wist niet dat je dan jarig bent. Gefeliciteerd alvast!’

‘Dank je. We gaan niet veel ondernemen... gewoon even iets drinken. Maar ik heb haar al sinds de dood van Pete niet meer gezien, en het leek me gezellig om er even uit te gaan.’

‘Natuurlijk. Wanneer ben je terug?’

‘Zondagmiddag. Dat geeft jou wat tijd. Ik betwijfel of ze meteen komen, zelfs als ik vandaag nog bel. Ze zullen wel een ellenlange wachtlijst hebben. En o ja, als je toch bezig bent, mag je één ding niet vergeten. Pete had de gewoonte om losse documenten tussen de bladzijden van andere dossiers te stoppen. Op die manier verborg hij soms ook geld. Gooi dus geen briefjes van honderd weg.’

‘Ik herinner me die stapel geld nog die hij in de zak met zangzaad had verstopt.’

‘Dat was typisch Pete. Met dat systeem was hij volgens hem de dieven te slim af. Hij onthield waar hij al die briefjes en papieren gestopt had, maar wilde zijn strategie niet uitleggen. Maar goed, het spijt me dat ik jou ermee opzadel. Ik weet hoe vervelend het is.’

‘Valt wel mee, hoor. Het kost me hooguit vijftien of twintig minuten.’

‘Ik ben je zeer dankbaar.’

‘Intussen moet je maar eens met een belastingdeskundige praten.’

‘Hemel! Dat kan ik me niet permitteren.’

‘Laat je je liever plunderen?’

‘Ik snap ’t. Mijn buurman is jurist. Ik zal hem vragen wat hij ervan weet.’

We babbelden nog even over andere dingen en hingen toen op. Ik begon alweer te piekeren over Pete Wolinsky, en dat overkwam me vaker dan me lief was. In de nasleep van zijn dood werd duidelijk hoe onverantwoordelijk hij geweest was. Ruthie was met weinig meer dan de gebakken peren blijven zitten. Zijn zakelijke archief, voor zover dat bestond, was opgeslagen in talloze stoffige en sjofele kartonnen dozen, die hij tien stuks hoog en acht diep had opgestapeld. Hun garage voor twee auto’s had tot de nok toe vol dozen gestaan. Daarnaast waren er stapels onbetaalde rekeningen, aanmaningen en dreigingen met juridische stappen, maar een levensverzekering was er niet bij. Pete had wel een verzekering afge-

sloten, en die zou een aantrekkelijk bedrag hebben opgeleverd als hij de premies niet had laten versloffen. Toch was ze nog steeds verzet op hem, en ik wilde dus niet te snel oordelen.

Om heel eerlijk te zijn mocht je hem best een goedhartig iemand noemen, als je maar met een sterretje naar de kleine lettertjes onderin verwees. Een goed voorbeeld daarvan was het volgende. Pete had tegen Ruthie gezegd dat hij haar het jaar daarna zou meenemen op een boottocht over de Donau, want dan vierden ze hun veertigste trouwdag. Dat was als een verrassing voor haar bedoeld, maar hij verried zijn plan per ongeluk. De echte verrassing kwam pas na zijn dood, toen ze ontdekte dat hij de reis had betaald met geld dat hij iemand had afgeperst. Ze vroeg het voorschot terug en betaalde er een deel van zijn schuldeisers mee af. Afgehandeld. Intussen ontbrak het haar niet aan inkomsten. Ruthie was een particuliere verpleegster en had klanten bij de vleet. Het rooster op haar koelkastdeur bewees dat ze werk genoeg had en waarschijnlijk kon vragen wat ze wilde.

Op het deksel van de doos met bankpapieren zette ik een grote x, en toen schoof ik hem onder het bureau in mijn kleine appartement. Dat werkje moest wachten tot ik weer thuis was. Ik had de inhoud sowieso willen inspecteren, en als er (zoals ik vermoedde) slapende of afgedane dossiers in zaten, wilde ik ze laten versnipperen. Dan was dat ook weer gebeurd.

Ik had nog maar net opgehangen toen de telefoon opnieuw rinkelde. Ik pakte de hoorn en zei: 'Millhone Investigations.'

Het was even stil. Toen vroeg een vrouw: 'Hallo?'

Ik vroeg terug: 'Hallo?'

'O sorry, ik verwachtte een antwoordapparaat. Is mevrouw Millhone aanwezig?'

Ze klonk chic. Zelfs door de telefoon rook ze naar geld.

'Dat ben ik,' zei ik.

'Ik ben Hallie Bettancourt. Vera Hess kwam met het idee om u even te bellen over een persoonlijke kwestie.'

'Dat was aardig van haar. Toen ik nog voor California Fidelity Insurance werkte, had ze een kantoor naast het mijne,' zei ik. 'Ik neem aan dat u met haar bevriend bent.'